

זה לא בדיוני, יש עץ הנקרא בר-זית בינוני

רחלי שוורץ-צחור

בר-זית בינוני, המשתייך למשפחת הזיתיים, הוא הנפוץ מבין מיני העצים ברמת הנדיב, ובכל זאת רבים מהמטיילים במקום נוטים לבלבל בינו לבין עץ מוכר בהרבה, הלוא הוא האלון המצוי. כיצד מבחינים ביניהם? בעת הבשלת הפירות המשימה קלה. שכן לבר-זית פירות סגולים עסיסיים בעוד שפירותיו של האלון הם כמובן הבלוטים. בהיעדר פירות יש להתבונן בהיערכות העלים, שכן לבר-זית עלים נגדיים ואילו לאלון עלים מסורגים.

ברמת הנדיב ערכנו מחקר ממושך אודות הבר-זית הבינוני והופתענו לגלות שיש לו מיניות יוצאת דופן. כמחצית מהעצים הם חד-ביתיים, כלומר בעלי פרחים דו-מיניים המכילים גם אברי רבייה זכריים (אבקנים) וגם אברי רבייה נקביים (שחלה). עמוד עלי וצלקת). ואילו במחצית השנייה של העצים הפרחים הם זכריים. למעשה, פרחים זכריים אלו מכילים גם אברי רבייה נקביים, אך היות שהצלקת שלהם מנוונת החלק הנקבי שלהם עקר, ולכן הם מתפקדים למעשה כפרחים זכריים התורמים גרגרי אבקה ואינם חונטים פרי.

תופעה מעניינת נוספת שנחשפה במחקר היא שהבר-זית מועפץ על ידי יתוש יוצר עפצים המשתייך למשפחת היתוצים. נקבת היתוץ הלז מטילה ביצים לתוך שחלות פרחי הבר-זית בעזרת צינור הטלה נשלף דמוי מחט. שחלת הפרח מתפתחת לעפץ אשר בתוכו מתפתח זחל היתוץ. הזחל גדל וגדל ולבסוף מתגלם בתוך העפץ. עם פריחת הבר-זית פורץ הגולם את דופן העפץ בעזרת זיזים מיוחדים. היתוץ הבוגר מגיח מהגולם, מתעופף לו, מוצא את בן או בת זוגו בכדי להזדווג וחוזר חלילה.